

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20140

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ferit ŞENYAŞAR

Şanhurfa Milletvekili

Engelli bireylerin toplumsal hayatta; eğitim, sağlık, ulaşım ve istihdam gibi çeşitli alanlarda yaşamış oldukları sorunlar, eşit yurttaşlık temelinde kendilerini var edebilmelerini olumsuz etkilemektedir. Sosyal devlet anlayışı gereğince, yurttaşların temelde toplum içerisinde eşit ve adil biçimde yaşamaları beklenirken; farklı cinsel kimlik, inanç, kültür, dil, vatandaşlık ve etnik köken gibi aidiyetleri nedeniyle dezavantajlı durumda olan insanların yaşamış olduğu ayrımcılık, engelliler içinde söz konusudur. Çoğunluğa ya da “normal” olarak kabul görmüş kimliklere göre (Türk, Müslüman, erkek, heteroseksüel, engelli olmayan, beyaz, ...) dizayn edilen sistem ve bu sistemin sağlamcı ideolojisi, “diğer” insanların gündelik yaşam içerisinde geçirdikleri her anı bir var olma mücadelesi haline getirmektedir. Her “farklı” bireyin bu var olma mücadelesi; kabul görmek, benimsenmek, tanınmak veya ait hissetmek üzerine eşit ve adil bir yaşam noktasında iken, söz konusu eksiklikler ve sorunlar bireyleri yalnızlaştırmakta, toplumdan tecrit etmektedir. Engelli bireylerin de yaşamış olduğu sorunlar bunlardan bağımsız değildir. Toplumsal barış ve eşit yurttaşlık için; konuya dair, bahsedilen kesimlerden öznelerin ve sivil toplumun da katılımı ile birlikte, kapsamlı politikalar geliştirilmelidir.

Engelli bireyler kadar bakım verenleri/ebeveynleri de desteklenmelidir. Her insan bir engelli adaydır ve birlikte yaşadığı toplumda refakat eden bireylerin de yaşam biçimleri değişmektedir. Dolayısıyla konuya dair yaşanan problemler, engelliler kadar yakınlarını ve toplumu da etkilemektedir. Mevcut ekonomik düzenin yarattığı eşitsizlikler engellileri doğrudan mağdur etmektedir.

Engellilerin kullanmış olduğu tüm medikal ürünlerin tamamı SGK tarafından karşılanmamaktadır. Engellilerin almış olduğu sağlık kurulu raporları hastaneden hastaneye farklılık göstermekte, engellinin kaderi doktorların bilgi birikimi ve vicdanlarına kalmaktadır. Sağlık kurulunca verilen sağlık kurulu raporlarında bir standart yoktur. Engellilerin en büyük karşılaştığı problemlerden biri de fiziksel mekanların ve dijital platformların yeterince erişilebilir olmamasıdır. Engelliler için uygun rampalar, asansörler ve engelsiz tuvaletler gibi fiziksel altyapı eksikliklerinin yanı sıra web siteleri ve uygulamaların engellilerin kullanımına uygun hale getirilmemesi, bu sorunu daha da karmaşık hale getirmektedir. Hükümetler, işletmeler ve teknoloji şirketleri, engellilere yönelik erişilebilirlik standartlarına uymalı ve herkesin fiziksel mekanlara ve dijital platformlara eşit şekilde erişebilmesini sağlamalıdır. İlgili kamu kuruluşlarının konuya dair denetimlerini sistematik bir hale getirmesi ve engelli bireylerin toplumsal yaşamın tamamında eşit birer toplumsal özne olmalarının önündeki engellerin kaldırılması yolunda inisiyatif alması gerekmektedir.

Türkiye’de; yüzde 3 kamuda engelli memur, yüzde 4 kamuda işçi ve yüzde 3 olarak da özel sektörde engelli istihdam etme zorunluluğu vardır. Devlet Planlama Teşkilatı’nın verilerine göre, kamuda zorunlu olan engelli istihdam kotasının hala doldurulmadığı görülmektedir. Devletin istihdam etmek zorunda olduğu engelli kotası acilen doldurulmalıdır. İşkur tarafından engellilere yönelik istihdam eğitim projeleri engelli derneklerin uygulamasını yapabileceği şekilde uygulanabilir, makul talepler ile projeler kabul edilmelidir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’na bağlı olan; Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü yerine, konuya dair daha kapsamlı politikaları, kesimlerden özneler ve sivil toplumla birlikte geliştirebilecek bir engelli bakanlığı kurulmalıdır.

Tüm bunlara ek olarak acilen atılması gereken bir diğer adım ise engellilere dönük ayrımcı tabirlerin/ sağlamcı dilin toplumsal yaşamda kullanımının ortadan kaldırılması ve herhangi bir toplumsal grubun ayrımcılık ve nefret söylemi mağduru olmaması için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığa ayrılan bütçenin ne kadarı engelliler ile aileleri için sarf edilmiş ve hangi alanlarda kullanılmıştır?
2. Engellilerin kullanmış olduğu medikal ürünlerin ne kadarı SGK tarafından karşılanmaktadır? Bu ürünlerin tümünün ve maddi boyutunun tamamının karşılanmamasının gerekçesi nedir?
3. Engellilere verilen sağlık raporlarının hastaneden hastaneye farklılık göstermesi, bir standart içermemesini gerekçesi nedir? Konuya dair tespitiniz ve çalışmanız bulunmakta mıdır?
4. Engellilerin kullanabileceği spor aletleri ve malzemelerinin temininde bakanlığın bir desteği var mıdır?
5. En düşük engelli aylığı olan 2800 lira, kişilerin medikal ihtiyaçlarını ve yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamada, mevcut ekonomik durum değerlendirildiğinde, ihtiyaca cevap olabilmekte midir? Engelli aylıklarının arttırılmasına yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
6. Kamuda zorunlu olan engelli istihdam kotasının doldurulması ve %3 ve %4 olan kotanın arttırılmasına yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
7. Toplumsal yaşamda engellilere ve dezavantajlı gruplara yönelik ayrımcı ve sağlamcı dilin kullanımı yönünde tespitiniz, çalışmanız ve önleminiz bulunmakta mıdır?
8. Kentlerin ve tüm mekanların engelsiz erişimine ve dönüşümüne dair bakanlığınızca bir çalışma bulunmakta mıdır?